

Jumalateenistus Nõos P, 10.03.24 kell 11.00, *Laetare*

Lektsioonid: Ilm 21:6–7; Jh 6:48–58

Jutlus: Js 55:1–3

Laulud: 96 (1–3); 271 (1–3, 4); 440 (1–5); 464 (1–6)

Hoi! Kõik janused, tulge vee juurde! Ka see, kellel ei ole raha, tulgu, ostku ja söögu! Tulge, ostke ilma rahata, ilma hinnata veini ja piima! Miks vaete raha selle eest, mis ei ole leib, ja oma vaevatasu selle eest, mis ei toida? Kuulake mind hästi, siis te saate süüa head ja kosutada ennast rammusate roogadega. Pöörake kõrv ja tulge mu juurde, kuulake mind, siis on teil edu; mina teen teiega igavese lepingu, samasuguse, nagu oli mu osadus Taavetiga!

Tänane kirjakoht pärineb prohvet Jesaja raamatu 55. peatükist, mille autoriks peetakse teatavasti nn Deutero-Jesajat ehk teist Jesajat, kes tegutses 6. eelkristliku sajandi keskpaiku Paabeli vangipõlve ajal. See on oluline seetõttu, et nii muutub ehk mõistetavamaks toiduga kauplemise teema meie kirjakohas.

Prohvet Jeremija, kes tegutses samuti Paabeli vangipõlve ajal, saatis Jr 29 järgi Jeruusalemmast Paabeli vangidele kirja, milles vahendab Issanda soovitus Paabeli eluga kohaneda. Jr 29:5–7: „Ehitage kodasid ja elage neis, istutage rohuaedu ja sööge nende vilja! Võtke naisi ja laske sünnida poegi ja tütreid! Võtke oma poegadele naisi ja pange oma tütreid mehele, et nad sünnitaksid poegi ja tütreid! Paljunege seal, ärge vähenege! Ja taotlege selle linna heaolu, kuhu ma olen lasknud teid viia, ja paluge selleks Issandat; sest selle hea põli on teie hea põli!“ Võib-olla paljud Iisraeli rahva hulgast tegidki nii.

Ent nüüd saadab Issand prohvet Jesaja kaudu uue sõnumi: nüüd on tarvis jälle järgida Issandat, kes on öelnud, et inimene ei ela üksnes leivast, vaid kõigest, mis lähtub Issanda suust (5Ms 8:3). See vesi, millest meie kirjakohas kõneldakse, on elav vesi, Issanda arm ja halastus. Sedasama mõtleb Jesaja Js 12:10: „Ei ole neil nälga ega janu, neid ei pista palavus ega päike, sest nende peale halastaja juhib neid ja talutab nad veeallikate juurde.“ Vangipõlves vaevlevale Iisraeli rahvale on see seotud ka Iisraeli töötatud maaga, millest rahvas on väevõimuga eemale viidud. Prohvet näib ütlevat: Tulge tagasi oma maale ja te leiate tõelise vee – Issanda armu ja halastuse!

Ent paljud Paabeli vangipõlves viibijad on ennast üles töötanud, maksnud oma raskelt saadud elujärje eest kõrget hinda. Raske on loobuda kättevõidetud jõukusest! Ehk seepeale ütlebki prohvet meie kirjakohas: „Miks vaete raha selle eest, mis ei ole leib, ja oma vaevatasu selle eest, mis ei toida?“ Teisisõnu: tulge tagasi Issanda juurde ja võtke tema heldust tasuta. Sest tasuline jõukus jätab viimselt siiski nälga, kuid Issanda tasuta sõna toidab tõeliselt!

Selline prohvetearing seostub hästi ka kõigi aegade poliitikaga. Rahvas, kes on näinud näguripäevi, tavaliselt sõja või mõne epideemia tõttu, kuid on siiski alles jäänud, püüab uues olukorras jalgu alla saada ja lõpuks saabki.

Mõtleme kasvõi juutidele endale, kes olid pärast Jeruusalemma hävitamist 70 pKr sunnitud üle maailma laiali valguma, kuid said järgnevate sajandite jooksul eri kultuurides end uuesti üles töötada ja võisid lõpuks naasta ka oma kodumaale Iisraeli, rajada 1948 riigi ja, olles seda vere hinnaga kaitsnud, tõsta see tänaseks õitsvale järjele.

Kuid kas pole seejuures unustatud Issanda sõna? Iisraeli riik on tänapäevane demokraatlik riik, milles religioon ei paista eriti suurt rolli mängivat – kui arvestada mu enda turistikogemust või meediakajastusi. Või kui meenutada ka Isaac Bashevis Singeri romaani „Patukahetseja“.

Inimlikult ongi raske vahetada vaevaga kättevõidetud jõukust Jumala sõna vastu.

Sama on juhtunud ka meie enda, eestlaste riigis. Pärast II ms, nõukogude okupatsiooni ajal oli eesti rahval algul väga raske, kuid 1960. aastail läks elu paremaks ja eluga vabaduse puuduses, kuid nõukogude Eesti piiratud võimalustega leppides, sai siiski enam-vähem normaalselt elada.

Paljud unustasid Issanda sõna. Osalt muidugi seetõttu, et nõukogude kord seda taunis, kuid teisalt ka seetõttu, et rahvas oli kohanenud nõukogude eluga Issanda sõna vajamata. Heaks sümboliks seejuures on kirikuhooned, mis said nõukogude ajal tihti uue kasutuse. Nt Tartu Maarja kirikust sai

teatavasti spordisaal. Panustati rahva füüsilisse tervisse ja nõukogude inimese eneseteadvust ergutavasse sportlikesse tulemustesse, kuid Issanda sõna seal enam ei kõlanud.

Ent ka hiljem, kui saime uuesti kätte vabaduse ja oleme end viimase 30 aastaga jälle demokraatliku riigina üles töötanud, on näha, et osale Eestist on jõukus või siis ka püüd maksta kallist hinda riigikaitse eest liiga oluliseks saanud. See pole muidugi valdav, kirikud saavad tegutseda ja Tartu Maarja kiriku torni on jälle taastatud. Kuid Issanda sõna kuulamine pole populaarne teema.

Isegi mittekonfessionaalne usundiõpetus, mille lülitamist kooliharidusse on EELK peapiiskop 1000 kogutud allkirja toel püüdnud saavutada, on uudistes saanud nime „sundusundiõpetus“. Küllap kardetakse sellise õppeaine kaudu hiilivat lähenemist Issanda sõnale meie koolides!

Ja ometi jääb Issanda sõna alati tasuta õnnistuseks, mille poole pööramine on ainult inimliku, patust tingitud kõva südame tõrksuse taga.

Meie kirjakohas soovitab Issand prohveti suu läbi: „Pöörake kõrv ja tulge mu juurde, kuulake mind, siis on teil edu; mina teen teiega igavese lepingu, samasuguse, nagu oli mu osadus Taavetiga!“

Milline on siis see igavene leping, mille Issand Taavetiga tegi? Võime kokkuvõtet sellest lugeda 2Sm 7:8–16, kus Jumal esitab prohvet Naatani suu läbi töötuse Taaveti soole.

Seal öeldakse esmalt: „Ma tahan teha sinu nime suureks, võrdseks suurimate nimedega maa peal.“ Kuningas Taavet on tõepoolest üks kuulsamaid nimesid maailmas. Mõelgem kasvõi nime David või Taavet sagedusele!

Rahvas, kes Issandat kuulab, saab samuti heas mõttes kuulsaks. Ent rahvas, kes Issandast enam kuulab oma südame häält, võib pikal ajalooteljel hetkeks särada, kuid kaob varem või hiljem unustusse. Kadunud suurvõimud viimaste aastatuhandete ajaloo on selle tõestuseks.

Meiegi tahame, et Eesti oleks kuulus: võrdleme ju oma saavutusi teiste riikidega ja peame pidevalt arvet oma kohtadest eri edetabelites. Kuid ma kardan, et see ei õnnestu niikaua, kuni eesti rahvas pole oma kõrva pööranud Issanda poole!

Teiseks töötab Issand Taavetile 2Sm 7:10: „Ja ma tahan määrata paiga oma Iisraeli rahvale ja teda nõnda istutada, et ta võib elada oma kohal ega pea enam kartma; ja pöörasid inimesed ei tohi teda enam vaevata nagu varem ... ja ma annan sulle rahu kõigist su vaenlastist.“ Iisraeli rahval on praegu paik, kuid kas pole ta pöörase inimeste raevu all mitte kartma löönud?

Ka eestlastel on paik, kus elada, ent meie hirmus siin pöörase Venemaa külje all elades pole praegu vist kahtlustki. Küll igatseme me, et saaksime oma vaenlastest rahu! Ent vaid Issanda sõna kuulamine võib meid nõnda oma maal elada lasta, et me ei pea kartma!

Veel töötab Issand Taavetile 2Sm 7:11, et Issand annab talle järeltuleva soo. Teame, et Taaveti puhul nii läkski. Vere poolest jätkus tema sugu suure kuninga Saalomoniga, kelle inimlikud eksimused tingisid küll selle, et kuningriiklus kadus. Kuid Issanda töötus jäi kehtima. Messia, Taaveti soost lõpuaja kuninga ootus jäi.

Kas meil, eestlastel on lootust järeltulevale soole? See näib praeguses poliitkas olevat üks suuri teemasid, mida väga helgetes värvides ei nähta. Lapsi sünnib vähe ja Eesti rahvaarv kasvab teiste rahvuste abil. Ent võib-olla aitab meid järeltuleva soo osas Issanda sõna tähele panemine? Kuidas teha nii, et seda saaks proovida?

Viimane Issanda töötus Taavetile 2Sm 7:16 on järgmine: „Ja su sugu ning su kuningriik püsivad su ees igavesti, su aujärg on kinnitatud igaveseks.“ Arvan, et kõik rahvad ja riigid, sh eestlased ja Eesti, eeldavad oma põhiseaduses, et nad kestavad igavesti. Sest kes tahaks öelda, et see igavesti kestmine on ainult ilus, kuid sisutühi lause?

Ent kas võibki üldse mõni rahvas või riik kesta igavesti? Kas võibki üldse midagi maist, materiaalist kesta igavesti?

On selge, mida Issand tahab eelnevas Taavetile öelda: Taaveti sugu ja kuningriik ning Taaveti aujärg saavad igavesti kesta ainult vaimulikus mõttes, taevas. Seal, kus on Jumal, sest tema on igavene.

Ja siin lõpeb poliitika. Rahvastel ja riikidel pole viimselt mõtet taotleda oma soo ja riigi jätkumist, sest need ei saagi lõpmatult kesta. See ei tähenda, et rahvast ja riiki ei tule püüda panna kuulama Issanda sõna. Kuid niimoodi saab rahva ja riigi eluiga ainult pikendada, mitte aga põlistada.

Ja nõnda on sobiv tagasi pöörduda jutluse alguse juurde. Kõik algab Issanda pakutavast tasuta eluveest. Kui selle varud on piisavad, siis saavad rahvas ja riigid elada kaua.

Kuid üksikisik saab elada igavesti. Apostel Paulus ütleb Rm 10:9: „Kui sa oma suuga tunnistad, et Jeesus on Issand, ja oma südames usud, et Jumal on ta üles äratanud surnuist, siis sind päästetakse.“ See pääsemine tähendab just sedasama head ja neid rammusaid roogi, mida prohvet meie kirjakohas kõigile Issanda sõna kuulajaile töötab. See on Jumala rahu! Siin elus on meil Issanda sõna tõttu rahu südames, kuid igaveses elus on meil Issanda sõna tõttu koht kus olla. Jeesus ütleb ju Jh 14:1j: „Teie süda ärgu ehmu! Uskuge Jumalasse ja uskuge minusse! Minu Isa majas on palju eluasemeid.“
Aamen.